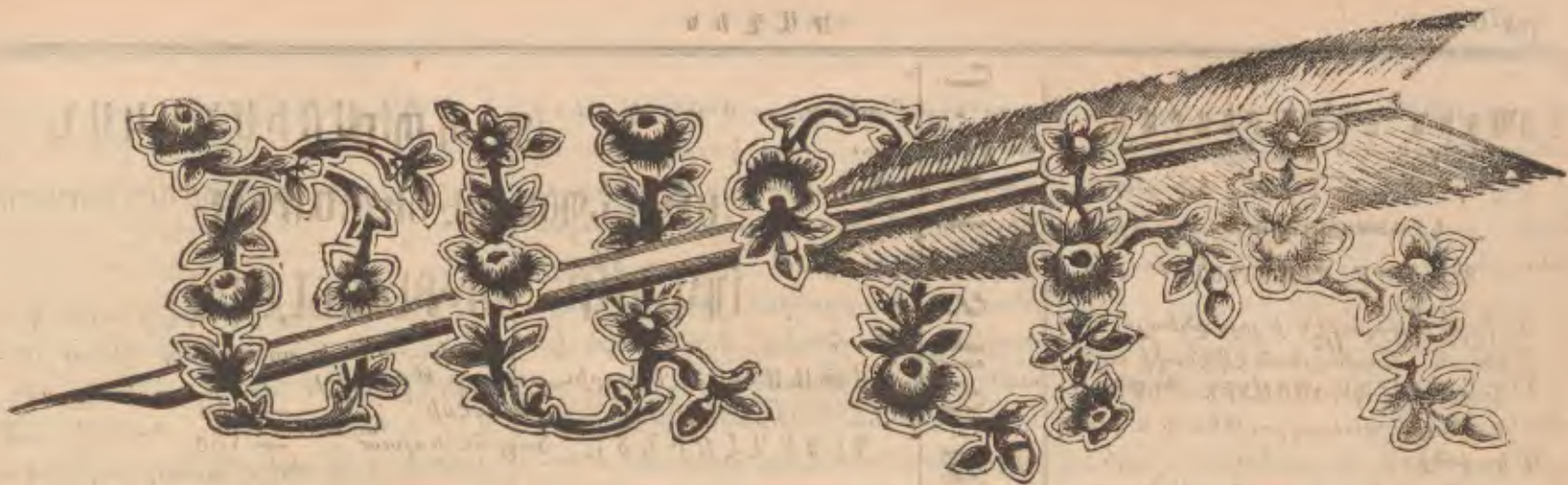

ՀԱՆԴԵՍ

10 ՓԱՐԱ

ԱՅԳԱՅԻՆ ԵՒ ԲԱՆԱԳԱՅԱՆ

ՓԱՐԱ 10

ԾԱՂԻԿ ԵԱՐԱՔՔ ԵՐԿՈՒ ԱՆԳԱՄ ԿՐ ՈՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԶՈՐԵԲԱՐՔԻ ԵՒ ԵԱՐԱՔ ՕՐԵՐՆԻ: — ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒՄԵԱՆ ԳԻՆՆ Է 100 ՈՐԵ ԱՐԺԱՔ: — ՎԵԳԱՄԱՆԱՅԻՆ 50. — ԳԱԼԱՌԱԿ ԽԱՄԱՐ 115 ՈՐԵ. ՎԵԳՄԱՆԱՅԻՆ 60. — ԾԱՆՈՒԾՄԱՆ ՏՈՂՐ 5 ՈՐԴ:

ՈՐ ԵՒ Է ՏԱՄԱԿ ԿԱՄ ԳՐՈՒՅԻՆ ԱԷՏԲ Է ՈՒՂՂԵԼ. ԱՌ ԱՐՏՈՆԱՏԵՐ ԵՒ ՏՆՈՐԷՆ ԱՆՏՈՆ ՍԱԲԱՆԱՆ, ԷՍԿԻ ԶԱՊՔԻՅԷ ՃԱՏՈՒՆԻ ՆՇԱՆ ԷՑ. ՊԵՐԱԿԵՐԵԱՆԻ ՏԱՐԱՐԱՆՆ ԽԱՐԱԳՐՈՒՄԵԱՆ յԱՆՃՈՒԱԺ ԳՐՈՒՅԻՆԷՔ ԵՑ ՀԵՆ ԳՐՈՒՐ:

ԹԻՒ 240 Գ. ՏԱՐԻ

1889

ՕԴՈՍՏՈՍ 12 ՇԱԲԱԹ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՂԴԱՅԻՆ: — ԾԱՌԱՅՈՒՆ. — ՈՐԱՏԱՐԱԿՈՒՆ — ԳԻՆՆԵՐԱՅԻՆ ԱՊՈՅՏՔ: — ԶՐՈՍԱՆՔ: — ԱՍԿԷԱՆ. ԿԷ: — ԾԱՂԻԿԱՔԱՐ: — ԾԻՐԵՆԷՎԻԿԷ:

ԿՐՈՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՒՅԻ ԿՐՈՂՄԱՆԷ ԿԱՂՄԱՅԻՆ յԱՆՃՆԱԺՈՂՈՒՄԷՆ ՀԻՆԳՂԱՐԺԻ ՕՐԻ Ի ՆԻՍՏ ԳՈՒՄԱՐԵՅԱԼ ԸՆԴ ԱՊԵՆԱԿԵՄԱՆԻԿԱՐ ԳԵՐ. ԽՈՐԷՆ ԱՐՔԵԱԿԻՍԿՈՒՄԻՆ ԵՒ ԿՐԱՂԵՅԱԼ ԻՆԶ ԻՆԶ ԽԱՂԻՐԻՆԵՐՈՒ ԿԱՐԴԱՂԻՐՈՒԹԵԱԺՐ:

ՅԱՆՃՆԱԺՈՂՈՒՄԷՆ ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՒ ԶԱՐԱՆՃԱՔԻ ԱՂԴԱՅԻՆՈՅ ՄԷԿ ԳԻՐՆ ՈՐՈՎ ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՄԵ ԿՐ ԽԱՂԵՐԻՆ. ԵՒ ՈՐՈՂԵՅ ԱՅԴ ԱՂԱՅՈՒՄԻՆ ԿՈՅԵԼ ՄՇՈՅ Ս. ԿԱՐԱԿԵՄ ՎԱՆՈՅ ՄԻԱՐԱՆՆԵՐԷՆ ԱՐԺ. Տ. ԵՍԱՅԻ ՎԱՐԴԱԿԵՄՈՆ:

ԿՐ ԽԱՆՔ ԹԷ, ՆԻԿՈՒԴԻՅԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴ ԳԵՐ. ՍՏԵՖԱՆ ԵՍԿԻՍԿԱՅԱՆ, ՈՐ ՕՐԺԱԳԻՒՂ (ԿԷՅԻԷ) ԿՐ ԳՈՒՆՈՒԻ, ԱՆԴԵԿԵԴԵՅԵԼՈՅ ՄԵ ԶԻՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱԿՈՂՈՒԹԵԱԺՐ, ԵՒ յԱՂԵՐԵՐ ԷՑ ԱՅՆ ՏԵԴԼՈՅ չՐՋԱԿԱՅ ԳԻՒՂՈՐԵՐԻՅ յՈՅՆ ԲՆԱԿԻՇՆԵՐԷՆ ՀԱԼԱՔԵԼ 250 ՈՍԿԼՈՅ ԳՈՒՄԱՐ ՄԵ:

ԳԱՂԱՏԻՅՈՅ ՊԱՏՐ. ՓՈԽԱՆՈՐԴ ԱՐԺ. Տ. ՍԱՀԱԿ ՎԱՐԴԱԿԵՄՈՆ ԻՆԶ ԻՆԶ ԱՊԱՌՈՒՄ ԶԱՌՆԵՐԷ ՄՂԵԱԼ ՀՐԱԺԱՐԱԺ ԼԻՆԵԼՈՎ ԱՄԵՆ. Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐՆ՝ յԱՆՃՆԱՐԱՐԱԺ Է ՆՈՐԻՆ ԱՐԺԱՆԱԿԱՏՈՒՄԷՆ ԹԵԱՆ շԱՐՈՆԱԿԵԼ ՂԻՐ ԱՂԱՅՈՒՆ, ԵՒ ՄԻԱՆԳԱՄԱՅՆ ԺԱՆՈՒԿԱԺ ԹԷ ԻՐ ՀՐԱԺԱՐԱՄԱՆ ԱՊԱՌՈՒՄ ՏՈՒՈՂԱԿ ՆԵՒԱՄԱՐ ՀԱՐԿ ԵՂԱԺ ՄԻՂՈՅՆԵՐԸ ՃԵՌԱՌՆՈՒԱԺ ԵՆ:

ԱՅՈՒ ՕՐԵՐՈՒ ՄԱՅՐՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՀՈՒՄԱՐԱԺՈՒԹԵԱՆ ԳԷՄ ԲՈՂՈՐՆԵՐ ԿՐ ԼՍՈՒՆ: ԲՈՂՈՐՈՂՔ ԿՐ ԳԱՆԳԱՏԻՆ ԹԷ՝ ԽՐԵՆԵՅ ԱՂԱՅՐ ԶԱՄԵՐՆԵՐ ԵՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԷՆ ՔԱՆԻ ՄԵ շԱՐԱԺԱԿԱՆ ԱՆՈՒՄԱՐ ԹՈՂԵՐՆՈՒՆ ՀԱՄԱՐ: ԱՅՈՒ ՄԱՍԻՆ ԱՌԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԱ ՆԱՄԱԿ ՄՈՂՂԵԱԼԻ. ՆԵԼՈՎ՝ յԱՅՐՈՂ ԹՈՒՈՎ ԿՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿԵՆՔ:

ՎԱՂՐ ՄԱՅՐ ԵԿԵԴԵՅԵԼՈՅ ԱՌԱՅԻՐԺՈՒԹԻՒՆՆ ԸԼԼՈՒՄ ԱՄԵՆ. Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐՆ՝ ՀԱՆԳԻՍԱՐՈՐ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳ ԱԻՄԱՏՈՒՄԱՆԷ, Ն. ԱՄԵՆԱԿԱՏՈՒՄԷՆ ԹԻՐԻՆ, ՕԳՈՍՏ. 15 ԵՐԵՂԱՐԺԻ ՕՐ ԵՒ յԱՏԻԿԱՄԷՆ ԿԱՆԱՆԵՅ ՀԱՄԱՐ ԱԿԻՍԻ ԱՊԱՏԱՐԱԳԷ Ի ՆՈՅՆ ԵԿԵԴԵՅԵԼՈՅ:

ԶՈՐԵՔՂԱՐԺԻ ՕՐ, ԾՕԳՈՍՏ. ԲԵՐԱ:

ՅԻ ՊԱՏ. ԹԱՂ. ԽՈՐՀՈՐԴՆ ԻՐ ՀՐԱԺԱՐԱԳԻՐ ՄԱՏՈՒՄԵՐ Է ԱՄԵՆ. Ս. ՊԱՏ. ՐԻԱՐՔ ՀՕՐ:

ԱՂՈՒԱՅՈՒՄ ՏՕՐԺ. ԹԻՐԵԱՔԵԱՆ ԷՓ. ՆԱՄԱԿԱԼ ՄԵ ԳԱՐՄԱՆՔ ԿՐ յԱՅՈՒՆԷ Ի ՄԱՅԻՆ ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔԻԱ ՄԷՂ չՐՋԱԺ ՂԵՐՈՅԻ ՄԵ, ՈՐՈՎ ԿՐ ԽՕՍՈՒԻ ԹԷ՝ ԻՆՔ ՓԱՐԻՂ ԳԱՅԱԺ ԼԻՆԻ ԿԱՄ ԵՐԺԱԼՈՒ ՄԵՄԱՐԻՐ: ԵՒ ԿՐ յԱՅՏԱՐԱՐԵՐ ԹԷ՝ ԱՅՈՒ ԱԿԻՍԻ ԽՈՐՀՈՐԴ ՄԵ ԵՐԵՔԷՔ ԳՈՒՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԵՂԱԺ ՀԷ:

ՄՏԱԺՄՈՒՆՔ

Դ.

ԱՅՈՒ ԱՆԳԱՄ ԲԱԶՄԱԺԻՒ ԺՆՈՂԱԿ ԽԱՂԵՐԱՆՕՔ ՆԻԼԺ ԿՐՆԱՐԵՄ ԺՆՈՂԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆՆ՝ ՈՐՈՅ ԱԷՏՔԸ շԱՏ ՂԳԱԼԻ ԵՂԱԺ Է ՄԱՆԱԼԱՆԴ. ՎԵՐՋԻՆ ՏԱՐԻՆԵՐՈՒՄ ՄԷՂ:

ԱՂԳԼՈՒ ԱՐԴԻ ԵՐԽՈՏԱՐԳՈՒԹԵԱՆ ՄԵԺ ՄԱՍՆ ՓԱԿԱԺ Է ԻՐ ԱԿԱՆՋՆԵՐԸ ՍՈՐԵՐ ԳՐՈՅ՝ ՊՏՏՈՒՆԱ՝ ԶՀԱՅՐ ԲՈՒ ԶՄԱՅՐ. ՎԱՆԺԱԳՈՅՆ ԱՊԱՏՈՒՄԷՐԻՆ ԳԷՄ. ԵՒ յԳԻՏԷ ՔԱՆԻՆԵՐ՝ ԱՅՈՒ ՏՈՂԵՐԸ ԳՐԵԼՈՒՄ ՀԱՄԱՐ, ՂԼՈՒ ՀԻՆ ՂԼԽՈՅ ՏԵՐ ԱԿԻՍԻ ԱՆՈՒԱՆՆԵՆ. ՍԱԿԱՅՆ ԽԱՂԵՐԵՄ, ԹՈՂ ՀԱՃԱԿԱՐԵՆ ԱՆՈՆՔ ԻՐԵԱՆԵՅ ՎԻ:

բաւորիչ վճիռն արձակելու թող տակամայ չուղղեն իրենց աչքը այս նիւթի վերայ, զի գործած մը այն ատեն միայն քաղցր տպանորութիւն կ'ընեն ընթերցողին վրայ, երբ սա փափաքով կը կարգայ զայն:

Ե.

Յետ Ստեղծողին չիք մարդոյն պաշտելի քան զծնողս:

Երբ մանուկն կը բանայ իւր աչքերը ի լոյս տիեզերաց, զո՞վ կը տեսնէ զառաջինն. ո՞չ ապաքէն այն երկու փարելի էակները՝ որք կեանք տօրմն իրեն, յետ մօր արգանդին, ո՞վ կուտայ նմա կարողութիւն ճշելու, խօսելու, և քայլելու, ո՞վ կուղղէ իւր անփորձ քայլերը աշխարհի փշալից ճանապարհին վրայ, ո՞չ ապաքէն ծնողք:

Ուրեմն ապերախտութիւն չէ՞, եղեւնագործութիւն չէ՞ միթէ անոնց վերայ ծիծաղիլը, անոնց սպառնալիք ընելը, անոնց վրայ ձեռք վերցնելը, զանոնք լքելը:

Չաւակք, ծնողաց մարմնոց մասունք են. ուրեմն անոնց նկատմամբ անտարբեր մնացողը կը նմանի այն ժողովի մարդուն՝ որ մինչդեռ աջ բազուկն սքանչելի զարդերով կը զարդարէ, միւս կողմանէ ձախն մերկ կը թողու:

Զ.

Շատեր կը ջանան մասամբ արդարացնել այն անտարբերութիւն, զոր բազում անուս և անդաստիարակեալ զաւակք ունին իրենց ծնողաց նկատմամբ. այդ մասին տարբեր է իմ կարծիքս՝ — այլք թող դատեն ինչպէս որ կուզեն — զի չեմ կարող նուաստացընել մարդոյ բանականութիւնն, ոչ անյայտացնել նորա բնազդն, և ոչ ստորագաս ընել զայն քան զանբան կենդանիս՝ ըստ որում սոքա ունին իրենց կեանք տուող էակն սիրելու բընազդում. Գուցէ շատեր չուզեն հաւատալ այս բանի, ուստի այդպիսեաց համարկը զենմ' աստանօր փոքրիկ այլ վսեմ պատմութիւն մը, զոր ժամանակաւ գրքի մը մէջ — մոռցեր եմ անունն — կարդացեր և օրինակեր եմ անտի:

Գերմանացի զօրապետ մը կը գրէ իւր մի բարեկամին. «Այս առաւօտ մինչ անկողնոյս մէջ նստած կը կարդայի, յանկարծ լսեցի միան ձայն մը և աչերս դէպ ի ձայնին եկած կողմը

դարձնելով տեսայ որ ծակէ մը մուկ մը դուրս ելաւ, չորս կողմերը լաւ մը դիտեց և վերստին ծակը քաշուեցաւ. Ինչ յետոյ նորէն դարձաւ մեծ մկան մը հետ ընկերացած՝ որ շատ ծեր կը թուէր, և ծականջէն քաշելով զայն ծակէն դուրս հանեց. Յետոյ ներս մը տաւ ուրիշ երիտասարդ մուկ մը, որ առաջինն հետ ընկերացաւ, և սոքա երկօքին սկսան հացի փշրանքներ ժողովել և ծեր մկան տանիլ: Այս տեսարան հետաքրքրութիւնս չարժեց, սկսայ աւելի ուշադրութիւնով դիտել և նշմարեցի որ ծեր մուկն կոյր էր. զի իւր առջեւ դրուածներն չոչափելով կը գտնէր: Արդ՝ չեմ երկբայիւր ըսելու թէ այս աշխատաւոր մկներ կուրին ձագերն էին, կը հիանայի բընութեան իմաստութեան վրայ որ բոլոր կենդանեաց գուլթ, երախտագիտութիւն և առաքինութիւն ներշնչեր է: Այս մտածմունք հազիւ ծնունդ առեր էին մտացս մէջ, ահա սենեկիս դրան զարկին: Երկու երիտասարդ մուկունք ճիշեր արձակելով իմաց տուին կուրին որ խոյս տայ և մինչեւ որ նա ծակը չմտաւ, իրենք ալ իրենց գլխուն ճարը նայելու փոյթ չունեցան:

Ահա ծնողասիրութեան մի սքանչելի հրահանգ, զոր մկունք կ'ընծայեն: Չեմ կարծեր որ ոչ-ծնողասէր երիտասարդք մկանց այս վսեմ պատմութիւնն կարդալէ վերջ, դեռ ուզեն շարունակել իրենց ատելի բնաւորութիւն և մնալ ցած քան զմկունս:

Այդ կարգի երիտասարդք թող չմոռնան սա ինքնայայտ ճշմարտութիւնն. ԶՈՐ ԻՆՉ ՅՈՂՆԵՍ ԶՆՈՅՆ ՀԸՆԶԻՍ, զի նա որ իւր որդեակն ազնաւութիւնն, յարգանքն, սէրն չընծայեր իւր ծնողաց, իրաւունք չունի ինքն յուսալու զայնս իւր զաւակներէն վայելել. այլ թող գիտնայ թէ՛ վաղ կամ անադան նոյն իսկ իւր որդւոց ձեռամբ իւր գլխուն՝ փորձանաց կարկուտ պիտի տեղայ. թող գիտնայ թէ՛ ծնողք Աստուծոյ պատկերք են յերկրի և թէ՛ Աստուած չթողուր որ իւր պատկեր նախատուի:

Յ. ԱԶՆԱԻՈՐ

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆՆ ԹԻՄԱՐԱՆՈՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Երաժշտութիւնն մարդկային գաղափարաց և զգացմանց վերայ մեծ ազդեցութիւն մը ի գործ կը դնէ: Այդ ճշմարտութիւնն, ծանօթ ամէն ժամանակաց մէջ, կրնայ օգտակար եղանակաւ մը գործածուիլ մտային հիւանդութեանց համար եւս: Չայնքը ու բաղադրութիւնք կարող են հզօրապէս ազդել առողջ ինչպէս նաեւ հիւանդ մտքերու վերայ և գործնական աշխարհին մէջ փորձերն անհամեմատ մեծ ժառանգութիւններ մատուցած են:

Օգոստոսի, Արեղիանոսի ժամանակակից բժիշկներ պաշտպանած են երաժշտութեան օգուտներն և այսօր իսկ, մեր դարու մէջ յիմարաբոյժներն ամենէն լուրջ և ամենէն հմուտ, իբր փրկարար միջոց երաժշտութիւնն գործածել կուտան:

Աւա՛սիկ գործնական օրինակներ որք թէ՛ իւրեանց զուարճայի կողմն ունին և թէ՛ այնքան օգտակար և շահեկան են:

«Հոլանտացի բժիշկ մը հետեւեալ եղանակաւ դարմանած է յիմար մը... իւր տրամադրութեան ներքեւ եղող երիտասարդ մը մարմնով առողջ էր. բժշկին կարծեաց համեմատ՝ չափազանց աշխատութիւնն պատճառ եղած էր իւր մտային հիւանդութեան. անդադար կը գրէր, և իւր բարեկամք նմա տուած էին մեծ քանակութեամբ թուղթ զորս ամենն ալ կը մրտէր: Հրաւիրեցէ՛ք ձեր բարեկալներն, կը հրամայէ բժիշկն. պարահանդէս մը տուէ՛ք վաղն: Զուլթակ, սրինգ, թրմբուկ, դաշնակ, փող և այլ երաժշտական գործիքներ պէտք է որ գտնուին պարասրահին մէջ: Լաւ գինի խմցուցէ՛ք հիւանդին և թող տուէ՛ք որպէս զի արբենայ. պարասրահը մի հրաւիրէ՛ք, կ'ուզեմ որ միտայն աղմուկը, զուարթ ազդակներն կարենայ լսել: Եթէ բռնի կերպիւ ուզէ մտնել, արգելք մի դնէք, և յայնժամ պէտք է որ ամենէն սիրուն կիներն շրջապատեն զինք և խմցունեն նմա գինին արբելու ընելու աստիճան...: Եւ ամէն ինչ

կատարուեցաւ : Արդարեւ երաժշտական ահեղագոյ աղմուկէն և գինւոյն քանակութենէն թմբեայ և արբեայ գիշերուան մնացեալ մասը քնացաւ : զարթման պահուն , բժիշկը քովը էր . և երիտասարդն դադարած էր մի քանի ժամ իւր գրութեանց վրայ մտածելէ :
— Ո՛ւր եմ : Ի՞նչ պատահեցաւ ինձ , գոչեց :

— Ամբողջ գիշերը ձեր հօրը տունը պարեցին , և դուք եւս յաւ գրօսեցաք , պատասխանեց բժիշկն :

— Ի՛նչ :

— Ի՞նչպէս էք :

— Գլուխս կը ցաւի :

— Կը յիշէ՞ք , կիներ ձեզ ըմպելիներ կը հրամցնէին :

— Այո՛ , սենեակս կ'ուզեմ երթալ :

— Օ՛ն , երթանք :

— Աւա՛սիկ թուղթերս , պէտք է որ գրեմ :

— Գրեցէ՛ք , գիրք մը տամ ձեզ :

Եւ գրեց մի քանի տող , նայեցաւ բժշկին որ իրեն ուշադրութիւն բնաւ չէր ընեւ . յայնժամ պատռեց բոլոր թուղթերն , անկողին մտաւ և վերջստին ննջեց :

Այն յոգնութիւնը որուն ենթարկեցի իւր հիւանդ գլուխը , ըսաւ բժիշկն , գրելու կարողութիւն բնաւ չը թողուց իւր վերայ , ննջեց և երկար պիտի ննջէ : Այս երեկոյէն սկսեցէ՛ք ձեր պարահանդէսն , երբեմն երկու օր միջոց թողով :

Եւ գիտեք , հիւանդը տասն և հինգ օրուան մէջ ամբողջովին բժշկուեցաւ :

Պարի դասաւանդ մը , Լանքոսթի մէջ , 1708ի բարեկենդանին ժամանակ չափազանց յոգնելուն պատճառաւ սաստիկ տենդի մ'ենթարկուեցաւ : Զորոգը օրը իւր վիճակն անյոյս էր : Դիւային շարժումներ կ'ընէր իւր անկողնոյն մէջ և առանց խօսելու և շարժելու կը մերժէր իրեն ներկայացեալ դեղերն : Բժիշկն ջուրմակի զործածութիւնն պատուիրեց , իւր բարեկամ ջուրմակահարն այնքան նուագեց յուզեալ և մելամաղձիկ , որ քառորդ ժամէ մը վերջ , հիւանդն թմբեայի սկսաւ ննջել և առողջ արթնցաւ :

Սալբէթուրի մէկ աննշան և մըթին անկեան մէջ կ'ապրէր խեղճ աղջիկ մը , անդամալոյծ , կոյր , ապուշ և անտէր . . . բանականութեան լոյ-

սէ , շարժմանէ զրկեալ , և իր տառապէր : Տօքթօր թուէրա կ'ուզէ . զնա երաժշտական ցանկուն հանդիսատեն ընել , կերպեն , աղջիկն եւս կ'երգէ և կը դողդոջայ . անբացատրելի արտայայտութիւն մը կ'ոգեւորէ : Երկար ժամ գիտագիտերն օրը ընդ երկար անշարժ մնալու դատապարտուած էին : Ո՛հիացում . Զինջ ձայնիւ մը , հաւատարիմ յիշողութեամբ մը կը կրկնէ բաներն և երգն : Ընդհուպ կ'ուսանի եղանակներն և ինք կը լինի ապա՛ երգիչներուն վարպետն , ինք որ ի սկզբան անբան անասուն մ'էր լոկ :

1840ին , Պիտէթուի մէջ երաժիշտ մը կը գտնուէր . մտային հիւանդութեանց դատապարտուած , իւր բարեկամաց կատակներէն յուզեալ , երբ ամիսներ շարունակ խորին մելամաղձութեան մէջ մնաց : Երկար առտեն աթուռի մը մը վրայ կը նստէր , անխօս և անշարժ : Տօքթօր Լոուէ ջուրմակ մը կուտայ նմա . հիւանդն կ'առնու և ուռալին անդամ կը նուագէ Մարտիէն : Փորձերն կը բազմապատկն և երկու ամիս անընդհատ ջուրմակ ածելէ յետոյ , կը թողու իմարանոցն բարուքեալ վիճակի մէջ :

Երիտասարդ ապուշ մը հինգ տարիներէ հետէ Սալբէթուրի մէջ կը մնար : Երբ հետը կը խօսին , ոչինչ կը պատասխանէ : Մարմնոյն երբ դալին , բնաւ չզգար : Առանձինն կ'ապրի այդ յուզեալ ամբոխին մէջ , առանց կարենալ հասկնալու իւր վշտերն , հաճոյքներն և ուրախութիւններն : Երբեք կը պօռային նմա և ապուշը բան մը չէր հասկցած , լուրթիւն կը պահէր : Իւր ներկայութեանը երգեցին , ինք եւս երգեց , պարբերութեանց վերջաւորութիւններ լոկ կ'արտասանէր , ամենէն անհասկնալի : Անորոշ ձայներ կը հանէր , տարտամ երգեր իւր կսկորդէն դուրս կ'ենէին :

Դժուարին է բացատրել թէ՛ ինչո՞ւ և ինչպէս երաժշտութիւնն նմանօրինակ աղբեցութիւն մը ի գործ կը դրնէ բանականութենէ մը զրկուած դժբաղդներուն վրայ : Այս մասին եղած են բազմաթիւ հոգեբանական և բնախօսական տեսութիւններ լի հանճարեղ ենթադրութեամբ միայն : Փիզիքականի և բարոյականի յարաբերութեանց յաւիտենական խնդիրն է սա ,

որամէն ժամանակաց մէջ ունեցած է իւր պաշտպաններն և հալածիչներն , բայց երբէ՛ք չէ լուծուած , հակառակ հաստատական կամ ժխտական ապացոյցներու : Ահա՛ երեւոյթներ որքա՛ն ճախ կը պատահին , սովորական են մեզ համար և զորս կարելի եղած չէ դեռ մեկնել :

Մ. Գ. ՄՕԶԵԱՆ

ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ՊՏՈՅՏՔ

(Շար. և վերջ) :

— Տուք պրեքններուն ճերմկութեանը ի՞նչ կը նայիք . անիկա ուրիշ հիւանդութիւն մըն է , հաթտա ասկէ 15-20 օր առաջ Պ. . . Բօքօզեան ժամկոչ աղան ալ ատ հիւանդութենէն բռնուեւ շատ հէքիմներու ինկեր շարէ մը չէ գտեր , ետքը իմացեր է քի , աս հիւանդութեան մէջ շուր իլաճը Ղալաթեայի սարաֆներու խանութը կը գտնուի տէրի , կացեր չէրէք մը տուեր հազըր ընչէթա մը առեր է՛ երկու օրէն դեղարանը կերթայ շինել կուտայ սահաթէ մը բիրթիբաք կըլլայ :

— Ատ ի՞նչ հիւանդութիւն է եղեր աճապա նորեթիք անուն մը ունի՞ . ի՞նչ է :

— Ասոր քէսէ էմէսի կըսեն , քի ողորմած հոգի կլխաւորս ալ երեք տարի տիգիւեէ աս հիւանդութենէն բռնուած էր , հասըլը սօնը սօնը գըլուլը չի կըցաւ ազատեր էր :

— Ի՛նչ տեսակ հիւանդութիւն է քի հէմէն մարդուս պրեքններուն կիջնայ տէ կը ճերմկցնէ կոր . իմ կիտնալըս տարիքը առած մարդունը անանկ կըլլայ :

— Ան տարիքի մարիքի չի նայիր , քսան տարու երիտասարդ ըլլայ տէ հէպը ծակ փորը պարապ պըտըտինէ . քիլ քիլ պրեքններուն ըռէնկը կը փխտէ , աս հիւանդութեան պիրինճի տիւշմանն ալ էքմէքճին ու իրասապըն են . որոնք մարդուս մօտենալուն պէս հէմէն խելքին ալ կիջնայ . ան առտեն նէ ճահիլ ըլլալը պ'լիկ կըլլայ իէ էխտիտար ըլլալը :

— Հա՛հ , հա՛հ , հա՛հ :

— Սուս եղիր . մեծ մայր , էտեւ .

նուս էկող ճահիլը վրանիս խնդայ կոր։
— Զէ մատմաղէլ, ձեր վրայ չեմ
խնդար կոր, այլ սա պառաւելն բռած
խօսքը ճիշդ ըլլալուն համար շատ հաւ-
նեցայ։

— Վո՛ւր . . . օտկըս . . . ա-
ման։

— Ի՛նչ եղար մեծ մայր։

— Ի՛նչ պիտի ըլլայ . . . նանկէթ ըլլայ
աս նալըններուն քի, կիւղէլիմ օտկս
պիտի սախտեր։

— Բեղի հազար տեղամ ըսեր էմ
քի, գիշեր տտեն տուրս էլլաս նէնա-
լըն մի հագնիր տէյի, կէնէ մտիկ չես
ըներ. պարէ հանէ ոտկէդ տէ Մ. . . Ին
ձեռքը տանք մինչեւ տուն էրթանք
նէ ֆիստանին տակը թող պահէ։

— Քա աղէկ ըսիր մօրաքոյր Մ. . . ը
ո՛ւր գնաց։

— Հիմակ հոս էր սա վերի թարա-
ֆը չերթայ։

— Ո՛վ գիտէ, հիմակ աս խալա-
պալըխին բնտուէ քի կտնաս. դուն
ինչո՛ւ դող կ'ելլաս մեծ մայր. չօճուխ
չէ քի զայիպ ըլլայ։

— Ինք խայիպ կ'ըլլայ տէյի չեմ
վախնար, հարը անցած կիրակի 40
փարա տուաւ մասթիքաճիին չիֆտ մը
օղ առաւ, անոնք խայիպ ըլլայ նէ
հօրը ինչ ճուղապ տալու է տէյի կը
վախնամ։

— Տօն . . . տուրմամ, քայմաք . . .

— Կայնէ սա տօնտուրմաճիին հար-
ցունենք։

— Պոլսուռուն տուտու իմօնլի վար
քայմաքլի վար . . .

— Մօ տօնտուրմաճի, անա պի չէյ
սօրաճայիս էյէր պիլոնէ պէշիմիզ պիր
եիրմիլիք տօնտուրմա եէյէճէյիս.
պուրտան շիմտիք թիւրնիւրսիզ քըր-
մըզը ուռուպատիք կիլէն պիր քըզ
կէչտի։

— Մօռէ տուտու շիմտի ըսթա-
սիօնա կիտիպ թռէն պինտի կիթ-
տի։

— Մօռարմիշ ըլլաս պիլէքիմ, էս
անոր գանձ կըսեմ ան ինծի տտնձ
կըսէ։

— Մօրաքոյր, դուն պօշ տեղը մի
հոգնիր. սա կայնոզ էլլէնճէճին ես կը
ճանչնամ. հիմակ անկէց կը հասկը-
նամ։

— Քա ատ մարդը ուրկէց կը ճանչ-
նաս կոր անոր տիպազ կ. . . կըսեն

կիրակի օրերը պօռացած աստենը խօ-
ճատան դրռէնին ճամբան կը կօռացնէ։

— Դպրոց գացած անոնն թուա-
բանութեան դատաւորս էր։

— Հայտէ լախըրմըյի մի բռնէք տէ
հարցնէ։

— Երբմի պէշ հէքիմ մուտեհէնէ
էթտի աշգ օյսուն չէլիրտէքճի տէտի,
եէրմի . . . պէշ տիրէմ օն . . .

— Քա պօշ տեղը մի հարցընիր,
անկէգ բան կը հասկցուի քի հեռու-
ներ ըլլայ։

— Նաֆիլէ տուք ձեզ մի հոգնե-
ցընէք մէյ մը սանկ վեր երկնանք
հէլպէթ ապտ կուգանք նայէ սա
սըտեղ քալապալըխ մըն ալ երկընվեր
է։

— Աղջիկ գիտես քի լալու ծան մըն
ալ կայ. կեցէք սա տղուն հարցնեմ.
ճանըմ տղաս, ատ ինչ խալապալըխ է
հօտ երկընվեր է։

— Մա տունին վրայ էրկու հատ
պալաուշ կայ տէ անոնք սէյիր կընեն
կոր։

— Մօրաքոյր Մ. . . ը նայէ ան տէ-
միքուան մարդուն խօլթուխը մտած
խալապալըխին մէջը մտաւ։

— Հայտէ ճանըմ խուչիկըս վազէ
գնա ըսէ քի մեծ մայրդ իլէն մօրա-
քոյրդ քեզ կուգեն կոր։

— Գալուն պէս էն առաջ ականջէն
օղը քաշեմ առնեմ պիտի։

— Էս ալ տուն էրթալուս պէս քէր-
կէֆիս փատը քաշեմ մէկ էրկու հատ
կռնակին օրթային բակցենմ պիտի։

— Յանկարծ օրիորդ Մ. . . ետին
կը դառնայ ե սարսափահար կը տես-
նէ որ պառաւ մամիկը ու մօրաքոյրը
արագ արագ իրեն կը նային իւր ըն-
կերներէն բաժնուելով ուղղակի իւր
նախկին տեղը կը դառնայ ե կըսէ։

— Ուրէք մօրաքոյր երկու ժամ է
միւսիւին հետ քեզ կը փնտռենք կոր։

— Սա նայէ տահա չամըչցածտան
ալ ձեզ կը բնտռենք կըսէ կոր, քա
ատ հավա թէպտիլիի համար ճէպը
ծակ պըտըտող միւսիւն ո՛վ կըլլայ կոր
քի քեզի խօլթուխը զարկեր տէ կը
պտըտցնէ կոր. հէ . . . ըսէ . . . նա-
յիմ։

— Ամա . . . ն հասիր միւսիւ Աւել։

— Ի՛նչ կընես կոր մարիկ, խենդ
էք ինչ էք քի օղը ատանկ ականջէն
կը քաշէք կոր։

— Ինծի նայէ ինծի. քեզի Բըլը-
եւս Աւել կըսեն նէ ինծի ալ թէֆէֆ
Լէյլէ խալթուն կըսեն. տուն արկէց
տէֆ կըլլաւ, չէ նէ մի քեզի սըտեղ
թէքմէյիս տակը առնեմ տէ աղւոր
մը . . .

Սոյն միջոցին 10-12 տարեկան տը-
ղեկ մը վազելով շունչը կտրած ուղղա-
կի իւր մօրը վրայ կուգայ. որ անդ
գնուող օրիորդաց մօրաքոյրն էր։

— Մայրիկ վազէ տուն էկուր, հայ-
րիկս քէօռ կինով էկաւ չօճուխը կու-
լայ կոր տէյի ոտքէն բռնեց օտային
օրթան նետեց։

— Վո՛ւր . . . օտվրնիդ պաքնեմ. վա-
զեցէք տուն էրթանք։

— Ի՛նչ եղեր է մօրաքոյր։

— Ի՛նչ պիտի ըլլայ, կէնէ մերինը
քէօռ կինով էկէր չօճուխին ոտքէն
բռնեց օտային օրթան նետեր է։

— Հայտէ, մեծ մայր, մեզ այսչափ
ընդիլ պէտնամ ըրիր կօգտէ խայրի.
էրէսի ճուրով քայէ տուն էրթանք.
հէմ մըն ալ քեզի հետ դուրս էլլամնէ
մեծ մօրս գլխուն խերը չի տեսնամ։

— Քա վա՛յ բերան, ինչ գէշ գէշ
գլխուս վրայ էրդում կընես կոր, ձե-
րին ռէզիլ խաղք ըլլալնուդ սէպէպը
քու ալլըման քուրիկդ էր։

— Էո պարէ լեզու բերան ունենամ։

— Լեզու բերան չունիս ամա մեզ
մահուան տողերու հանդպցուցիր։

— Քալեցէք էրթանք, մահուան
տողը հոս չէ տուննէ։

— Բեզի բան մը ըսեմ մօրաքոյր,
եա տունէն դուրս հիչ չելանք, եա
հիչ տուն չի դառնանք։

— Անանկ է եա, պաղխին դուրս
կելլայ պէլալի կը հանդիպի, մենք
տունն ալ կենանք նէ պէլանիս կու-
գայ մեզ կը գտնայ։

— Հայտէ, քալէ մարիկ հայրիկս
տունն է փաթ տէյի խաղայով տիւզին
հետ պէլայի կը մտնայ։

— Էս ալ հիմակ ան կըսէի կոր . . .

Եւ գլխիկօր խալտառակութեամբ
տուն վերադարձան։

Ահա գիշերային պոռոյտներուն վախ-
ճանը, ան փնջա մաղաղօտ տուն։

ԿԱԿՕՑ

ԶԲՕՍԱՆԲ ՄԸ

Դիւղերն ալ սկսան իրենց մօտաներն հնարել, ամեն գիւղ իւր գիրքին համեմատ մէկ մէկ մօտա կստեղծէ ամառնային եղանակներու զբօսանաց համար. գիւղ մը իրեն համար մօտա կընտրէ ձիավարութիւն, ուրիշ մը դիւղարութիւն, մէկ ուրիշ մըն ալ ձկնորսութիւն, և այս տարի կարծես Սարըեարն իրեն մօտա ընտրած է այս վերջինն:

Մտիկ ընենք հետեւեալ միւսիւներն, որք կը ստուգեն մեր այս կարծիքն:

— Սապահար հայր օլսուն պիրատէր:

— Էյվալլահ:

— Զաթընըզ տիւն ագչամ կէօրմէտիմ, զաննըմհա պու սապահ կէմիշ օլմալըսըն:

— Էվէթ, տիւն ագչամ իշիմ վալըտը տա կէլէմէտիմ, սապահքի իլք վաթօռ իլէ կէլտիմ:

— Նաւը, պարէ տիւն ախչամ կիւզէլ էլլէնճէ վաթ մը իտի. նէլէր եաթտըն. կէնէ ֆիշէնկ միշէնկ լաթտըրտըն մը, հէմ ճանըմ շու ֆիշէնկ եաթտըրմատան նէ անլարսըն, պիհուտէ բաւա տէրիլ մի:

— Սէնին ագլըն էրմէզ, օրտա պաչգա գուրնազլըզ վար:

— Նէ իսէ, արթըզ ճէն սուլուն տամարընը քէսիյօրսըն, աթէշ կիպի իշ կէօրիյօրսըն:

— Ատամ սէնտէ կէճէլէրի ֆէնա տէրիլ, Բազար պաչը կազինօսընտա չալկը չալընըթօր օրաեա կիտիյօրըզ:

— Էյ պարէ կիւզէլ չալը եօրլար:

— Էֆէնտիմ, չալկընըն կիւզէլի չիրքինի պէնիմ իշին տէրիլ տիր: Ալլահ էքսիք էթմէսին օրայա կէլէն ահպապլարա, պէնի կէօրտիւքլէրի կիպի ըահաթ պրագմազլար, օ չաղըրըր օ պիրի չաղըրըր, հօշ հէքսինէ գուլագ ասմամ ալ պէնիմ իգպալիմտէն զանն տէրսին հէփսիտէ պանա ալէագա իթմիշ օլմալը տըրլար:

— Պանա սօրարսան սէնի մահիթապ իտէրէք էլլէնիյօրլար տէրիմ:

— Նէ մինասիպէթ, արթըզ ալֆէտէրսին, իւզէրիմէ չըլտըրըյօրլար:

— Պիրատէր, պէօյլէ կիտէրսէ կալիպա զաթընըզ չըլտըրաճագսընըզ,

պանա սօրարսան պու սէնէ եէնի մահալլէյէ կէլէճէլինէ, Փրկիչտէ պիրափառթըման թուլթայրտըն, հասթալըղընատա պաչգըլըրլար:

— Էֆէնտիմ, նէ տէմէք իսթէյօրսըն:

— Նէ տէմէք իսթէյէճէլիմ պէօյլէ լաֆլար էտէն վէ քէնտիսինէ պէյէնէն առամա առէթա պուտալա տէրլէր:

— Պէն հէքսինի պիլիրիմ, չէքէմէտիյինիգտէն վէ հասրէթինիգտէն պէօյլէ սէօյլէրսինիզ:

— Էյ չօգ կիւզէլ, կիւնտիւզլէրի նասըլ էլլէնիյօրսընըզ:

— Պէնտէնիզ կիւնտիւզլէրի պալըք թուլթագլա մէշղուլ օլույօրըմ:

— Աման կիւլէճէլիմ, քէնտիմի թուլթամայօրըմ:

— Նէտէն կիւլմէք իսապէթ իտէյօր:

— Աման էֆէնտիմ, հէր պօյալը պօյալտըզ, իշիմիզ պալըքճըլըղա մը գալտը:

— Էֆէնտիմ ինա՞նմայօրսուն, հայտէ պուլուրուն պէնտէհանէյէ կիտէլիմ, թուլթուղըմ լէվրէքլէրի կէօր:

Այս խօսակցութեամբ մեր միւսիւները տան առջեւ հասած լինելով, խոհանոց իջան:

— Պարէ շու թուլթուղըմ լէվրէքլէրի կէթիւրէլիմ տէ կէօլլէրին իլէ կէօր:

— Մօ, տղայ:

— Էֆէնտիմ:

— Շու տօլապտաքի լէվրէքլէրի կէթիւր տէ պիլիմ միւսիւ կէօրսին:

— Պիր թանէսինի մի կէթիւրէլիմ եօքսա իքիսինի տէ:

— Իքիսինի տէ կէթիւր:

Այս ըսելով սպասաւորը դէպ ի տօլապը կերթայ և անկէց ձուկերը առնելով կը բերէ:

— Իքիսինի տէ սիւզ թուլթուղընըզ:

— Շիւպհէ մի իտիյօրսունըզ:

(Երբունակիլի)

ՎԱՅՐԿԵՆԱՎԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՅԵՏՈՄՍ

100 Հատը 5 Դանեկան
Լաւագոյն քառթօնի վրայ ալ մէնլէզուաւ կպատրաստուի Ուղուրլեան և Ընկ. տպարանն, Կ. Պօլիս, Սուլթան Համամ, Սաիտիյէ խան, Թիւ 5:

Հարցաքննիչ մը ծովեղերեայ պաշտօնատան մը մէջ յանցաւոր մը հարցաքննած ատեն ինչ որ կընէ չկրնար խոստովանեցնել գործած յանցանքը. նոյն օրը խիստ տաք ըլլալուն հարցաքննիչը ծառային կը հրամայէ:

— Սա ծովին վրայի պատուհանները չբանաւ:

— Այս միջոցին յանցաւորը կարծելով թէ զինքը ծովը պիտի նետեն, հարցաքննիչին ոտքը փատտուելով կըսէ:

— Աման, աման, զիս ծովը մի նետեր, հիմա չիտակը կը խոստովանիմ:

Եկեղեցական արարողութիւնները դեռ կատարեալ չսորված նորընծայ քահանայ մը գեղէ մը անցնելն իբէն գիշերը վար կը գնեն. նոյն գիշեր գիւղին չօրսլաճիին զաւակ մը կը ծնի, առաւօտուն հաղըր քահանայ մը ալ կայ ըսելով մկրտել կուսեն, և երեխան ալ քահանային ձեռքը կուտան. նորընծայն երեք անգամ խաչակնքելէն վերջ մէկ երկուք մըն ալ ջուրը կը խօթէ և «հայր մեր» մըն ալ կըսէ, ու չօճուլը ձեռքերնին կուտայ. ծնողքը կը հանեն քանի մը զրուշ քահանային կուտան նա ալ ըստակն առնելով ճամբայ կելլէ, երթալն իբէն կը մտմտայ որ մկրտութեան աղօթքները աղէկ մը չգիտնալուն համար, թէքմիլ մկրտութիւն չեղաւ, խղճմտանքին դպչելով ետ կը դառնայ ու չօճուլին տիրուրտօցը կըսէ:

— Ձեռքերնիդ քահանայ մ'ալ անցնի նէ այս չօճուլը ջուրէ մը տահա անցուցէք:

Բժիշկ մը հիւանդի մը երթալով, հեռուէն լեզուդ բաց տեսնեմա կըսէ. հիւանդը լեզուն ցոյց տալէ վերջ տօթթօռ ալկոյը քիթը կը դնէ ու կսկսի դեղադէր մը գրել. դեղագիրը գրելէ վերջ ալկոյը վրայ ալկոյը մըն ալ դնելով գրածը կը կարդայ. երբ զայս հիւանդը կը տեսնէ բժշկին կըսէ:

— Կորիւր դիմացէս . դրած դեղա-
գիրդ երկու ակնոցով չես կրնար տես-
նել նէ , ինչպէս հեռուէն լեզուիս աղ-
տեղութիւնը տեսար :

— Պարոն ներեցէք ինձ քառորդ
մը մէծիտ փոխ կրնաք տալ , հաւա-
ցէք որ վաղը կը վճարեմ :

— Ներեցէք , չեմ ճանչնար կ'որ
զձեզ :

— Ես ալ անոր համար ձեզի դիմե-
ցի որովհետեւ ճանչցողները չեն իտար :

Խիստ ազատ և կտցի մէկը երա-
զին մէջ ալոց փառաւոր սեղան մը
տալը տեսած ըլլալուն համար , կերդ-
նու ալ չքնանալ որպէս զի ասանկ ու-
նայն ծախսերու ենթակալ չըլլալ :

Ազատի մը գանձը գողերը կը յա-
փշտակեն , խեղճը յուսահատութենէն
ինքզինք խեղդել կորոյն , և չուանի
ծախս չըտալու համար , ինքզինքը ծո-
վը կը նետէ :

Միւսիւ չօգ օլմայոր մու ազաւմ
սապահ թրանվայրա կիտիչ կէլիչ , պու-
նէ գալանթօնըք :

— Նէ ետրայրմ մօնչէր Բանկալթի-
նին թողունու կայրը ետտա ետտա
թըքնէֆէս օլմամա պիր շէյ գալմատըգ-
տան պաշգա , էվէ կիթտիյիմտէ պէնի
թանրեամայրը գաբուեու աչմայոր-
լար , պունուն էիսի ալթմըշ բարա ի-
լէ իշիմի պիթիլիեօրում :

Սապահլար խայր օլսուն , միւսիւ ,
տիւլին պու հաֆթա՞ մը :

— Հայրը :

— Սէպէպ :

— Սօրմա մօնչէն , տէօրտ ալ կէ-
րիյէ գալտը :

— Նիլին էօյլէ :

— Նէ՞ ետրայրմ պիրատէր պիր կըն-
քահայր պուլմագ տէօրտ ալա մախ-
սուս տըր :

— Էյ տէօրտ ալտան կնքահայր պուլ-
մագսան կէնէ՞ կէրի գալաճագ :

— Եօգ , արթըգ տէօրտ ալը կէ-
չիլմէմ . գաֆամա գօմուլում :

— Նէ՞ :

— Պիր էլիմ իլէ , կէլինին էլինի
թուլթաճաղըմ , օ պիր էլիմ իլէ տէ
խալըմ :

ԾԱՂԿԱՔԱՂ

Բժշկական վարժարանի ուսանող մը
սենեակ մը կը վարձէ , անդամազննու-
թեան համար ո և է առարկայ մը

ներս չը մտցնելու պայմանաւ :

Երբ որոշեալ ժամանակը կը լրա-
նայ , դռնապանն կուգայ այցելել և
սենեակին մէջ կնոջ մը կմախքն տեսնե-
լով ահաւոր ճիչ մը կ'արձակէ :

— Հանդարտեցէ՛ք , կ'ըսէ ուսանո-
ղը , ներս մտած ժամանակ կենդանի
էր . . . :

Պաշտօնեայ մը գաւառէ մը կը վե-
րադառնայ արձակուրդի պատճառաւ :
Ամէն կողմէ կը հարցաքննեն զինք բա-
րուց , սովորութեանց և այլ եղանա-
կաց վրայ այն տեղւոյն ուր գտնուած
էր ինք :

— Պարոն , կ'ըսէ նմա հետաքրքիր
կին մը , ինչ կուտէիք հոն :

— Թոշակներս , Տիկին :

Տիկին մը կ'ստիպէ իւր ամուսնոյն
որոշեալ դեղը առնելու համար :

— Ա՛հ , կը գոչէ կինն յուսահատ ,
ինքզինքս կը կախեմ եթէ օգուտ չը
տեսնես :

— Օ՛հ ուրեմն , կ'ըսէ բժիշկն , այն-
ժամ իւր հիւանդին , կլլեցէք դեղը :
Երկու եղանակաւ ալ պիտի շահիք :

Փարիզցի մը , ուզելով իտալիոյ
մէջ առանձնանալ , ամուսնոց մը կայ-
ցելէ ծովեզերեայ հովասուն վայրի մը
վրայ :

— Գիւղը սիրուն է , կ'ըսէ կալուա-
ծատիրոջ , բայց շարժում չը կայ
հոն . . . :

— Օ՛հ , մեր գիւղին մէջ վեց ամիսը
մի անգամ երկրաշարժ կը լինի :

Մանկական սիրուն պատասխան մը :
Հարցուեցաւ փօքրիկ Ժիւլիէթի
թէ՞ կը ճանաչէր իւր հայրն :

— Ո՛չ , պատասխանեց , մայրս այն-
քան փօք է , որ չը գիտէր թէ ո՞վ է
հայրիկս :

(Թարգմ.)

Մ. Գ. ՄՕԶԵՆՆ)

ՄԻԻԹԵՆԵՎԱԿՑԵՆԵ

ԽԱՆԶԵՐԼԷ 200 ՏԱՐՊԷ

Բօժա զաղէթալարընըն բիվաե-
թինէ կէօրէ , Պրանչէսգօ Գաչիանի
նամ քիմէ , Անթօնիա Ճիանէթի
խմինտէ պալտըղընը 200 եւրինտէն
գամա իլէ վուրարագ թէլէֆ իթմիչ
տիր իչպու ճինաեթի միւսհիչեե
տայիր մէզքիւր զաղէթալարտա

թափսիլաթր աթիեէ օգունմուշ տըր .
Բօգօօ վէ Պրանչէսգօ Գաչիանի
նամ պիրատէրէր , իքիսիտէ էվի
վէ ֆամիլեա բէտէրէրի օլտուգլարը
հալտէ , Մօնթէ-Ման Ճիօվաննի ճի-
վարլարընտա պիրիքտէ իգամէթ
իթմէքտէ իմիչլէր , Անճագ Պրան-
չէսգօ խանէ խալը իլէ հիւսնի իմ-
թիզաճ իւզրէ եաշամաերպ , խու-
սուսա պալտըղը Անթօնիա Ճիանէթ-
ի իլէ հէր կիւն միւնագաա իտէր
իմիչ , Հաթթա շայեանը թէլէսիլֆ
պիր մէնզարէ վուգուա կէլմէքսիզին
պիր կիւն պիլէ կէչմէեիպ , խանէլի
մէզքիւր՝ Պրանչէսգօնուն գալկաճը
թապիլաթիլէ , հազըգէթէն տաեա-
նըլմազ պիր հալէ կէլմիչ տիր :

Սօն տէֆա Պրանչէսգօ՝ պիրի իւչ
վէ տիկէրի եէտի եաշնտա պուլու-
նան իքի քիւչիլիք չուճուղուլա օտա-
սընտան չըգըպ , պալտըղընտ խի-
թապէն , եագընտաքի քէօյէ կիտէ-
ճէկինի խապէր վէլմիչ տիր : Մէր-
գում իլէ կէօրիւչէճէկի ատէմ ա-
րասընտաքի միւնասէպաթ իսէ , պօ-
ղուգ օլտուղունտան , պալտըղը՝ քէյ-
ֆիեթի քէնտի գէվճինէ պիլտիրիպ ,
խուսուսիլլէ իքի չօճուղունու տա
պիրիքտէ կէօթիլտիւկիւ ճիհէթլէ ,
պիր ֆէնալըգ վուգուինին էօնիւնիւ
ալմագ իւզրէ , հէման գէվճ ու գէվճէ
մէրգումուն արգասընտան եօլա չըգ-
մըչլար տըր :

Էսնաի աստէ Բօգօ պիր մահալլ-
տա տուրմաեա մէճպուր օլմալլէ ,
Անթօնիա եալընըղճա եօլունա տէ-
վամլէ , Էնիլթէսինի պուլմուշ տուր :
Արալարընտա նէ կիպի սէօզլէր ճէ-
րէեան իթթիկի մալիւմ տէլիլ իսէտէ ,
չու գատարը պիլինմիչ տիր քի ճիվար-
լարտա չալըշան քէօյիլլէր՝ իքի՛նէֆէր
չօճուգլարըն ֆիղան ու ֆէրեաուլարընը
իշիթմէլէրի իւզէրինէ , վուգուի հալի
անլամագ իւզրէ մահէլլի վագըաեա
գօշմուշլար , ֆագաթ եարտըմ իթմէք
վագթը կէչմիչ օլուպ , անճող գար-
չըլարընտա պուլունան ֆաճիաեր կէօր-
միւչլէր տիր : Եէօյլէ քի Պրանչէսգօ՝
օ պիչարէ գատընը Էօլտիւրմիւչ վէ
վիւճուտը իւզէրինէ տէ տիզ չէօքմիւչ
օլարագ , Էլինտէքի խանչէրի հալէա
սարլամագտա պուլունմուշ տուր :

Չօճուգլար իսէ մէնզարէլի մէզքիւ-
րէերի կէօրմէմէք իշին , Էլլէրիլլէ կէօզ-

լերինի գաբանարագ, հրնչգըրմագտա, աղլամագտա վէ տիւշարը տէհչէթ օլ-մագտա իմիշլէր, Հալ պու քի գաթիլ, վահչի ճանավերլէր կիպի, չիքեարընը պրագմանըպ, ճանվերիկինէ տէվամ իթմէքտէ օլտուղունտան, քէօյիւլէր մէրգումուն սիւահընը ալտրգտան սօն-րա, պիր աղաճա պաղլամըշլար, վէ էվլատլարընը օրատան իրագլաթմըշլար տըր: Պունլար, չիւպհէսիգ պու ճանի-եի բարչալանաճաքլար իքէն, զապ-թիեէ նէֆէրաթը եէթիշէրէք, ճանի, պու սանէտէ էհալինին խըշմ ու զաղա-պընտան գուրթուլմուշ, վէ հապս-խանէեէ իլգա իտիմիշ տիր: Պիշարէ գառընըն վիճուտինտէ իսէ, պալէատէ զիքը իթտիկիմիգ վէճհէ, 200 ատէտ խանչէր տարպէսի կէօրիւլմիւշ տիր: Գաթիլին պիրատէրի վէ մագթու-լէնին զէվճի օլան պիշարէ ատէմճը-ղաղըն, պու տէհչէթլի վագըա իւզէ-րինէ հէման աղլընա խալէլ կէլմիշ տիր:

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՇԱՆ ՊԵՐՊԵՌԵԱՆ

ՍԵՊՊՈ ՍԹԱՆՊՈԼ ԵՆԻ ՃԱՄԻՏԷ ՍԻԿԻՆ ԲԱՆԴԱԼՈՆ

Ս Թ Ա Ս Թ Պ Ո Լ Բ Է օրրիւ սըրասը Թրամվայ
ճատտէսի — 56
Պ Է Յ Օ Ղ Լ Ո Ի Ն Տ Ձ Տօղրու եօլտա — 168

Մէզքիւր էճղախանէ վէ սրէշար տիւքքեանլարընտա միւթտա. իտ վէ էնվայի թէրքիպտիթը քիմնէվլյէ վէ էճղա վէ մուլէճաթ վէ ալէա-թը ճէրրահլյէ, վէ ալէա ճինս լա թիք իլէ չէլիքտէն մաամուլ աղտթ ու էտէվաթ, վէ Լիսթէր ուսուլիտէ պաղլար, վէ Ֆրանսըզ վէ Ինկի լիզ էճղալար, սօլթաթ օնուն էն ալէա ճինսի, եէրլի վէ էճնէպի մա տէն սուլարը, Փօթսկրաֆշլար իշին թէրքիպտիթը քիմնէվլիեէ, Պորտօ շարապլարը, գօնիսթլար, էնվաթ իշլիլիլէր, գօգուլու սապուլար, նէ ֆիս բուտրտ, օ տը Գօլմենը, աշ սուլարը, տիւղկի նիւքլէր, վէ ըս բէշարլար իլէ քիմնախանլէրէ մախսուս ճամ գապլար վէ ալաթ ու է տէվաթ մէվճուտ օլուպ, թօրտան վէ բէրաքէնտէ ֆիրուլթ օլո նուր: Քէզալիք մէզքիւր տիւքքեանտա մուլայէնէի թըպալիլէ տախի իճ րա օլունուպ, պունա մախսուս օտալար վար տրր կ'ճէլէր աշրգ տըր: Ձէլլ—Պիլճիւմլէ էճղա վէ էսթաամըղըն էն ալէա ճինսիտէն օլտու ղունու վէ բէք էճվէն ֆիյաթլա սաթըլտըղընը Տօղթօր էֆէնտիլէրէ վէ րաղպէթլու էհալիլէ իւան ու պէյան իտէրիլ:

— 4 —

ինչ որ ալ ըլլայ բժիշկ ես վերջապէս:

—Այո, վերջերս ինձ ինկած ժառանգու-թիւն մը բաւական իսկ է ապրուստիս համար. ուստի պարապոյ ժամերուս մէջ մինակ բժշկու-թիւն կընեմ: Ասկէց զատ, հաւատա, բարեկամ, որ ուղեւորութիւնք անօգուտ չեն այնպիսեաց, որոնք դեղագիրներ որոնել կուզեն բարեկամաց և յաճախորդաց առողջութիւնը պահպանելու համար:

—Արդէն դուն սիրահար ես ճամբորդու-թեան. պտըտիլ, երկիրներ տեսնել կը սիրես. մէկ բառով զբօսաշրջիկ մըն ես:

—Բիշ մը. բայց այդ իղձն ալ կը սկսի մա-րիլ, բարեկամ. երեսունի կը մօտենամ և կը կարծեմ իսկ թէ առաջիկայ ամսուն երեսուն տարու պիտի ըլլամ. և քաջ գիտես որ ճամ-բորդութեան սէրը կը մարի տարիքին հետ որ կ'աճի:

—Բէհ, քու տարիքդ ես լաւ գիտեմ. վա-սըն զի մի և նոյն տարուան, մի և նոյն ամ-սուան, մի և նոյն շաբաթուան, մի և նոյն օրուան և կարծեմ մի և նոյն ժամուան մէջ ծը-նած եմք. . . . Այո, սիրելիս ֆրէտէրիկ Տիւ-վասէլ, երեսուն տարու պիտի ըլլանք առաջի-կայ ամսուն քսան և մէկին:

—Իրա՞ւ կ'ըսես, ես կը կարծէի թէ քսան

ՏԻԿԻՆ ԲԱՆԴԱԼՈՆ

ՀԵՂԻՆԱԿ
Շ. ԲՈԼ ՏԸ ՔՕՔ

ԹԱՐԳՄԱՆԻՉ
ԳԷՈՐԳ Կ. ՍԻՄԲԷՇԵԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳ. ՆՇԱՆ Կ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

—1889—

ՏՕՔ- ՔԱՐԱԵԱՆՕԲՈՒԼՈՍ

Ֆրէնկի , սիտիք վէ թէնասիւիւնէ եօլլարընըն վէ տէրի իլլէթլէրինէ մախ- սուս Ղալաթատա Սանտրքըլարտա Հէլվաճը սօգաղը քէօչէ պնշընտա Սյ- նալը լօգանթասը գարչուսընտա վազը 11 նումէրօլու խանէտէ , մուանէնէի խաոթէկեանը . պէհէր կիւն սահաթ ճտան 12է գատար խասթա գապուլ իտէճէք տիր :

Տօքթօրը մուամիլէյհ խուսուսի օ- լարագ ֆարիզ խասթախանէլէրինտէ մէզքիւր իլլէթլէրի եանի ֆրէնկի , էս- կի վէ եէնի պէլ սօղուքուղունուն մէսհանէ տարլըլարընը . ֆիւսթիւլ- լէրի , վէլ հասըլ սիտիք վէ թէնասիւ- լիւնէ եօլլարընտա թարի օլան իլլէթ- լէր իլէ , տէրի խասթալըլարընը թահ- սիլ վէ պիթ թէհրիւպէ վէ պիր չօգ վա գըլթլարտան պէրու տախի իսթանպօլ- տա իճրայի թապիպլիք իթմիշ օլտու- ղընտան քէնտիսինէ միւրաճաթ իտէն խասթէկեանը ազ միւտտէթ զարֆըն- տա ուսուլ ճէտիտէ իւզրէ թէտապի վէ չիֆափէզիր իտէճէք տիր :

Ֆ Ռ Ա Ն Գ Ֆ Օ Ր Թ Ո Ւ Ա Զ

ՏԵՆԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Սէրմանէ ֆրանգ 8,250,000

Ինթիսաթ ազչէսի ֆրանգ 1,270,000

Մէզքիւր գումրանիա տէնիզ գաղալարընա Կարչը վաթօրյարտա վէ կէ . միլէրտէ եիւքլէնիլէն մալլէրի , վէ քէզալիք բօսթա խտարէլէրինէ թէսլիմ օլունան միւճէվհէրաթ վէ եախօտ պանգնօթ էվրագը շտեթ էհվէնիեթ վէ սուհուլէթլէ սիկուրթա իտէր :

Պու ճիհէթլէ մէպալիդի քիւլլիեէեի սիկուրթա իտէպիլմէք իչին իչպու գումրանիա էվրօրատա 13 թանէ պիւեիւք սիկուրթա գումրանիալարըյա պիրէշմիշ տիր : Պունլարըն թէքմիլ սէրմանէ վէ ինթիսաթ ազչէսի 100, 000,000 ֆրանգը կէչէր :

Թէքմիլ Թիւրքիա աճէնթէսի

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ՄԻՒՆԻԽ ՊԻՐԼԵՄԻՇ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Սէրմանէ

Ինթիսաթ ազչէսի 1888 Յունիտէ գատար

Սէնէվի իրատ 1888 Յունիտէ գատար

Ֆրանգ 8,000,000

Ֆրանգ 4,817,262

Ֆրանգ 10,069,700

Մէզքիւր գումրանեալար տէրօզիթօլար վէ խանէլէր վէ անլէր իչինտէ պուլունան մալլէր վէ մօպիւեալարը զանէթ էհվէնիեթ վէ սուհուլէթլէ , թէէմինաթը գալիեթ թահթընտա օլարագ սիկուրթա իտէրլէր :

Իսթանպօլ աճէնթէսի

Իսթանպօլ , Պահճէ-գաբու , Եօրկիատիս խան ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱՅԱՏՈՒՐ

Մալիւմաթ .— Եիրքէթլէրիմիզին Տէրիսաատէթ պանքէրլէրի պուլունտն Ներսէսեան Բէտէր վէ Մալստուու էֆէնտիլէր հիսապը կէօրիւմիւշ , վէ միւտիրիեթի ումումիեթ թարաֆընտան թաստիգ օլունմուշ հէր կիւնա զարար ու զիեանը թազմինէ թէմամիլլէ թալիմաթ ախզ իլլէմիլլէր տիր :

ՏԻԿԻՆ ԲԱՆԴԱԼՈՆ

Ա

ԵՐԿՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄԲ

Սահարանի հրապարակին վրայ , գրեթէ հանգէպ Վօտփիլի թատրոնին , որ 1867 թուա- կանին դեռ կառուցուած չէր Եօսէ տԱնդէն փողոցը , երկու երիտասարդք իրար հանգիպե- ցան , իրարու երես նայեցան , կանգ առին և աղաղակեցին ի միասին .

—Ասօ՛ւֆ :

—Ֆրէտէրի՛կ :

—Ի՛նչ բարեբաւտիկ զուգադիպութիւն . . . :

—Արդարեւ վեց ամսէ տեւիկ կայ որ տե- սած չունէի քեզ . . . որ ծակը մտեր էիր :

—Ռուսիա գացեր էի , բարեկամ և գըլ- խէս մինչեւ ոտներս ծակ մը մտեր .

—Է՛ , ի՛նչ ընելու գացեր էիր Ռուսիա . . . դերասան չես , պատկերհան չես . . . ա՛ , քիչ մնաց կը մոռնայի , բօխչի ես իրաւ և ճշմար- տութեան հետամուտ բօխչի մը . վասն զի կար- ծեմ թէ՛ բօջկութիւն չես ըներ հիմակ . բայց